Spiritul ludic în cultura românească sau de la zaiafet la *party*

Mariana FLAIŞER*

Key-words: *revelry, Turkish music, Frenchified young men, game, ludens*

Fie că privim jocul, aşa cum afirma Huizinga (1977: 43), ca „un intermezzo al vieţii cotidiene" sau ca un mod de „irosire a timpului", potrivit concepţiei lui Aristotel, în mod indiscutabil *jocul*, în sensul larg al noţiunii, reprezintă un fapt de cultură, un tezaur spiritual. Imaginea culturii unui popor se poate recompune din cele mai diferite secvenţe prin rememorarea epocilor mai vechi, dar şi prin analiza atentă a elementelor, a faptelor de viaţă cotidiană din contemporaneitate.

Definind jocul drept „o acţiune liberă, conştientă că este neintenţionată… situată în afara vieţii obişnuite de care nu este legat niciun interes material, direct şi care nu urmăreşte niciun folos", Huizinga (1977: 49) vede în joc o modalitate de a ieşi din monotonie, un moment în care „viaţa obişnuită este suspendată" (*Ibidem*: 61), dar află în multiplele manifestări ale jocului toată zbaterea din existenţa fiinţei umane, de la jocurile copilăriei până la jocul senectuţii înţelepte. Analizând semantica termenului *joc* în diferite limbi, mai puţin în limba română, Huizinga se detaşează de accepţia restrânsă a termenului *paidia* din limba greacă, prin care se înţelege doar *jocul copilului, joaca*. Autorul lui *Homo ludens* susţine ideea complexităţii, a seriozităţii jocului, a importanţei acestuia în artă, în cultură în general. Chiar dacă unele opinii ale lui Huizinga sunt contestate de unii filosofi ai culturii[1], ideile lui Huizinga confirmă o altfel de percepţie a vieţii, „o realitate care debordează graniţele copilăriei invadând, ca o figură a cărei esenţă ne scapă deocamdată, întreaga regiune a fiinţei umane" (Huizinga 1977: 6).

Pornind de la aceste considerente teoretice, fără a ne adânci într-un domeniu care depăşeşte, în economia lucrării noastre, spaţiul şi tema aleasă, ne vom concentra analiza asupra felului în care românii, din Evul Mediu până în contemporaneitate, au avut dorinţa petrecerii plăcute a timpului, setea de joc. Vom avea în atenţie, mai ales, aflarea termenilor româneşti care numesc noţiuni aflate în sfera semantică vizată.

Trecerea pragului de la activităţile rutiniere la starea de detaşare şi de deschidere către joc poate fi considerată un moment de graţie, o sărbătoare.

* Universitatea de Medicină şi Farmacie „Gr.T. Popa", Iaşi, România.

[1] Facem referire la Roger Caillois (1975: 252), care consideră că există o mare „dificultate [în] a stabili fecunditatea culturală a jocurilor de noroc… jocuri care sunt jocuri pe bani şi care n-au practic niciun loc în lucrarea lui Huizinga".

„Philologica Jassyensia", An X, Nr. 1 (19), 2014, Supliment, p. 319–325.

BDD-A8071 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:26 UTC)

„Sărbătoarea se defineşte întotdeauna prin dans, cântec, ingestia hranei şi a băuturii. Trebuie să mănânci pe săturate, până oboseşti, până te simţi bolnav. Aceasta este legea sărbătorii" (Caillois 1975: 205). Românii din secolele XVII-XVIII vedeau *sărbătoarea* într-un mod similar – „*o fantazie*, spune I. Neculce, cu ziceri de surle şi trâmbiţe şi dobe, cu mare pofăli şi podoabe cu feluri de feluri de muzice şi pelivănii de mirare" (Neculce 1963: 98, 131).

Petrecerile de care povesteşte Neculce erau prilejuite de „boierii [care] făceau *masa frumoasă* şi *să ospăta* şi *să veselie* pre frumos cu vin de Cotnar" (*Ibidem*: 216, 247). Jigăniile din *Istoria Ieroglifică* se întâlnesc la „*un ospăţ* şi aşa adese în mâncări şi în băuturi împreunare spre cinstea politicească" (Cantemir 1978: 62-63). Mai târziu, aşa cum deducem din notaţiile referitoare la *balurile, soarelele dansante, zaiafeturile* întâlnite în scrierile lui M. Kogălniceanu, I. Ghica, N. Filimon etc., şi în secolul al XIX-lea, „homo ludens" din spaţiul românesc are parte de „*desfătăcioase mese*", muzică (o scripcă, o cobză, câteodată şi un nai sau o dairea), jocuri de cărţi, „vist sau preferance" (Kogălniceanu 1967: 45-46). *Zaiafeturile* aveau rolul lor şi în trecut, şi trebuie să recunoaştem că şi astăzi, dincolo de a fi o cale de evadare din obişnuit, sunt şi o metodă de a abate atenţia vulgului de la lucrurile serioase ale vremii, după modelul latinilor: *panem et circenses*. Cel care atrage atenţia asupra acestei strategii subliminale este politicianul Ion Ghica: „Acest *chef* [care ţinea până la şapte zile] viaţa aceasta îi pria lui Caragea, căci popor şi boieri, cufundaţi în *zaiafeturi* nu băgau în seamă jafurile domneşti" (Ghica 1967: 35). Zaiafeturile, „scenele de viaţă socială" sunt descrise cu lux de amănunte şi de Nicolae Filimon în *Ciocoii vechi şi noi*. Scriitorul notează:

> Danţul era nelipsit, când în atmosfera *petrecerii* trecea furia *danţului* toată compania se punea iarăşi pe *bere* şi pe *mâncare*… complectau *orgia* prin feluri de glume turnând vin… în condurii femeilor… *lăutarii*… nu încetau *a trage din viori şi a cânta din gură*. Mesenii se îndopau cu ciurechi [cozonaci – n.a.]… [urma] *ceremonialul cafelei* şi *jocuri de cărţi* dărapănătoare: *otuzbir, panţarola, stos* (Filimon 1970: 152-155, 158, 163).

Între aceste petreceri ale secolului al XIX-lea care răscolesc instinctele primare se pot afla şi unele de alt gen. Surprinzător, dar nu neaşteptat, dacă cunoaştem spiritul care îşi găseşte sărbători pentru suflet, în alt mod. Este idealul de petrecere al lui M. Eminescu, *petrecerea* ideilor, înlănţuirea lor, vârtejul ca în reflexii de oglinzi.

> Capul unui om de talent, scrie Eminescu, e ca o sală luminată cu pereţi de oglinzi. De afară vin ideile, într-adevăr reci şi indiferente, dar ce societate, ce *petrecere* găsesc (Eminescu 1970: 41).

În insula lui Euthanasius, Ieronim găseşte cărţi. „Răscoli cărţile care erau toate alese şi-i *promiteau multă petrecere*" (Eminescu 1982: 111). Este greu de întâlnit în cultura românească o viziune similară a *petrecerii* cu tine însuţi, în lumea cărţilor. Asta nu înseamnă că în lumea eminesciană nu există şi modul obişnuit de a petrece: „Într-o crâşmă, cu scârţâit de vioară, un loc cu vin bun… om juca cărţi, om fuma din lulele lungi… ne-om uita pe fereşti la duduci… copilării" (*Ibidem*: 85).

La sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului XX, în *La Belle Époque* specific românească, *balurile, recepţiile, dineurile, vânătorile, garden*

BDD-A8071 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:26 UTC)

party-urile erau un prilej de afişare a veşmintelor elegante şi a bijuteriilor scumpe. Acelaşi ritual al petrecerii, aceleaşi elemente de decor se regăsesc, firește, sub alte nume, şi în epoca modernă din viaţa culturală românească[2]. În societatea actuală, pe lângă formele tradiţionale, perene de distracţie, *homo ludens* al epocii gadgeturilor a căzut în *puerilism*. Este vorba, spune Huizinga, de „nevoia uşor de satisfăcut de distracţie banală, goana după senzaţii grosolane, plăcerea procurată de exhibiţia de masă… spiritul de club etc. Printre elementele care concură la generarea acestei stări se numără relaxarea normelor morale şi conductibilitatea prea mare pe care tehnica le-a conferit societăţii" (Huizinga 1977: 311-312).

Jocurile pe calculator, stilul zgomotos al muzicii pop contemporane, dansul dezarticulat din discoteci relevă un alt fel de *joc* al omului modern care pare a-i adânci alinarea. Tinerii de astăzi s-ar amuza comparând *party*-urile lor cu *ceaiurile dansante* din anii '60-'80 sau cu *întrunirile tovărăşeşti*, ca să nu mai pomenim de balurile din vremea lui I. Ghica, unde participanţii „*jucau de-a baba mija*", „*ineluş învârteguş*", de-a *gaia* (Ghica 1967: 38) etc.

În istoricul acestor manifestări ale lui *Homo ludens* din spaţiul românesc am căutat să aflăm vocabulele care îmbracă noţiunea de *joc*, *petrecere*, *sărbătoare* şi acţiunea de *a petrece*, de a irosi timpul. În privirea diacronică asupra *petrecerilor* româneşti nu ne-am putut abate de la periodizarea pe care N. Iorga a făcut-o vorbind despre *Îmbrăcămintea şi locuinţa românilor*, articol care descoperă influenţele care au marcat viaţa culturală a românilor, accentuând felul în care „aceasta se preschimbă în urma jocului înrâuririlor străine" (Iorga 1992: 82 *sqq*.).

Astfel, istoricul delimitează trei mari perioade în cultura română: o primă perioadă dominată de influenţa orientală bizantină până în prima jumătate a secolului al XVI-lea; o a doua perioadă aflată sub influenţa grecească, ce capătă înfăţişare turcească în secolul al XVII-lea; şi o a treia perioadă, a influenţei ruseşti şi austriece (secolele XVIII-XIX) (Iorga 1992: 82).

Continuând periodizarea făcută de Iorga, putem delimita o etapă a modernităţii *jocului de societate*, dominată în special de influenţa franceză (din secolul al XIX-lea până în a doua jumătate a secolului XX), şi o perioadă contemporană, caracterizată de un aspect eterogen al influenţelor culturale, ca urmare a intensei circulaţii a românilor în diferite spaţii culturale şi a largului acces la informaţii graţie computerului.

În consecinţă, o analiză a terminologiei *jocului* în limba română pune în evidenţă câteva realităţi lexicale. Cuvântul latinesc *ludus* nu s-a păstrat în limba română; nu se regăsesc în vocabularul limbii române nici alte cuvinte din familia latinescului *ludus*. În schimb, limba română a moştenit *jocus* (*jocari*), cuvinte al căror sens originar, acela de *glumă* (*a glumi*), nu s-a conservat. Atât *joc* şi *a juca*, cât şi *joacă* şi *a se juca* au multiple sensuri în limba română, ceea ce explică omniprezenţa jocului în viaţa omului. În limba română, cele mai cunoscute sensuri sunt acelea de *joacă copilărească* şi *joc, dans popular* (DUILR 2010: *s.v.*).

[2] Dan C. Mihăilescu (2003: 17-18) face o amplă descriere a vieţii mondene bucureştene, potrivit cronicilor din presa dominată de *arbiter elegantiae* al timpului, Claymoor. Referitor la termenii vehiculaţi în unele cronici mondene, este de prisos să menţionăm că marea lor majoritate erau franţuzisme. De pildă, un meniu de la un bal la Palatul regal din 1900 era compus din: „consommé à la Royalle, Caviar frais, paté de fois gras en belle vue, Saumon de Rhin, see Tartare, etc.".

BDD-A8071 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:26 UTC)

Explicaţiile lui D. Cantemir din *Descrierea Moldovei* privind *dansul căluşarilor* argumentează teoriile antropologilor şi ale filosofilor culturii care consideră dansul un fenomen ludic complex.

> Cei de astăzi nu mai găsesc în dans atâtea valenţe, elemente magice de cheltuire sau recuperare a forţei vitale. Dansul [contemporan] şi-a pierdut din mister, întorcându-se la senzualitate, la sexualitate (Estrada 1966: 80).

La români, dansul *căluşerilor* (căluşarilor) prezervă atmosfera magică a ritualului, prin alegerea momentului, a locului, decorului, personajelor, prin încărcătura „numinoasă, energia binefăcătoare intrinsecă" (Ciubotaru 2005: 66)[3]. Rareori, şi numai în secolul al XIX-lea, verbul *a juca* are în limba română şi sensul de *a cânta*, fiind un calc după modelul limbii franceze: *joacă din vioară*, *instrumentele să fie jucate de artişti* (Burada 1974: 299; Filimon 1978: 297). *Jocurile de cărţi*, *jocul de şah*, *jocurile sportive* dovedesc multitudinea formelor de existenţă ale *jocului*. Jocul are printre formele de manifestare şi *jocurile de cuvinte*, zonă care interesează atât semasiologia, dar şi domeniul paremiologiei sau al stilisticii, dacă ne gândim la interpretările pe care *metafora* le poate avea din acest punct de vedere.

Printre cele mai vechi cuvinte care denumesc *jocurile de societate*, cum sunt percepute *petrecerile* la români, din vechime până astăzi (întruniri vesele cu mâncăruri, muzică, dans, jocuri de cărţi, băuturi, spectacole, extravaganţe etc.) se pot menţiona: *ospăţ*, *a ospăta*, *oaspete*. Termenii amintiţi sunt de origine latină şi îi întâlnim începând cu scrierile lui Neculce: „*se ospăta* şi *se veselia*", sau la Cantemir „desfătarea lor cea mai mare este *a petrece în ospeţe*", până în contemporaneitate. Fiind percepuţi ca arhaici[4], au fost înlocuiţi în decursul timpului cu alte cuvinte aduse de moda lingvistică a altor epoci: *ospăţ*, *oaspete*, mai puţin *oaspe* şi *a ospăta*, sunt termeni folosiţi şi astăzi, în limbajul uzual, alături de diferite sinonime şi, uneori, în textele literare care cer folosirea arhaismelor pentru a recrea culoarea locală: „*ospeţe* săvârşite între pahare şi *sănătăţi*… *desfătări cu lăutari*…"[5]. Aşa cum se poate observa din comentarii şi din exemplele citate, *muzica* şi *dansul* sunt factori prezenţi la petreceri din vechime şi până astăzi. În accepţia originară, *muzică*

[3] Redăm în continuare fragmentul din *Descrierea Moldovei* în care principele Cantemir vorbeşte despre dansul căluşarilor: „Osebit de jocurile acestea ce se obicinuiesc pre la veselii, mai sunt şi alte jocuri cu eres alcătuit şi *jucăuşii* se chiamă *căluşari*… se îmbracă în haine femeieşti, vorbesc în glas femeiesc… jocurile cu salturi se petrec în acele zile ce sunt între praznicul Înălţării şi a Coborârei Sfântului Duh. Căluşarii se culcă numai sub streşinile bisericilor şi prostimea crede că au puterea să gonească boalele". Pentru alte informaţii privind dansul căluşarilor, vezi Speranţia (1914: 38-40 şi *passim*).

[4] Marius Sala (2006: 26) notează în acest sens: „Alteori, un cuvânt poate fi împrumutat datorită faptului că termenul vechi a îmbătrânit şi cel nou a părut mai expresiv. Sextil Puşcariu dă un astfel de exemplu: *oaspe* (lat. *hospes*), deşi are o bogată familie – ospăţ, ospăta, ospătărie –, a fost înlocuit prin musafir, din turcă".

[5] Eugen Barbu (1987: 31). *Săptămâna nebunilor*, o petrecere orgiastică asemănătoare ospăţului lui Trimalchio sau carnavalului veneţian, însumează toate aspectele „jocului" nebunilor din Bucureştiul aflat între Orient şi Occident, „où toute est pris à légère": „La săptămâna nebunilor au fost şi măscărici talieni… au jucat Geamala, pehlivanii, arapi au înghiţit săbii… [au fost] prezicători, nebuni, măscăriciul boierilor, formazonii, broscari cu maimuţa… stambulioţi au jucat printre cuţite şi au scos căciuli din alte căciuli…" (p. 217-218).

BDD-A8071 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:26 UTC)

înseamnă şi *dans* şi *joc copilăresc*. Huizinga aminteşte de *Legile* lui Platon, unde aceste legături puternice între *muzică* şi *dans* şi *joc* sunt explicate metaforic prin intervenţia zeilor (Huizinga 1977: 249-250). Se consideră că prin intermediul muzicii şi al dansului se realizează contactul cu trecutul copilăriei şi se deschid porţi spre integrarea lui *homo ludens* într-un univers al libertăţii de expresie, dar şi al introspecţiei, al întrebărilor privind existenţa şi rolul nostru în marea „petrecere". Un comentariu plin de profunzime face Noica cuvintelor *a petrece*, *petrecere*, găsind sensuri la care mulţi dintre contemporanii noştri n-au timp să mediteze.

> Limba omului, spune Noica, nu e ceva convenţional, ea este însăşi rostirea de sine a fiinţei omului şi a rânduielilor lui… Cuvântul *petrecere* care vine de la *petrajicere* cu acel *trajicio*, *transficio* care însemna la început aruncarea podului, peste şi trecerea dincolo. În *petrecere* ai şi *per* şi *trans* şi *prin* şi *peste*. *Petrecere* este deci, poţi spune astfel, *peste prin trecere* [s.n.], adică „ce ai făcut cu petrecerea ta prin viaţă?" (Noica 1987: 53-54).

Dacă plecăm de la această accepţie, *petrecere* nu înseamnă numai muzică, dans, vin, jocuri de cărţi etc., ci tot plinul vieţii ca să te poţi chema oamenilor „sare şi izvor" (*Învăţăturile* 1970: 299). Sinonimele întâlnite pentru *a petrece*, *petrecere* cu sensurile comune în mai toate textele cercetate sunt: *a ospăta*, *ospăţ*, *a se veseli*, *veselie*, *a se desfăta*, *desfătare* etc. În secolul al XIX-lea, Kogălniceanu vorbea despre „*mesele desfătacioase*" (Kogălniceanu 1967: 45-46). Turcismele *a chefui*, *chef*, *bairam* etc., dar şi neogrecisme ca *a se eglindisi* (a se distra, a petrece) întregesc imaginea unui vocabular eterogen care aminteşte de afirmaţiile lui N. Iorga referitoare la necesitatea unui dicţionar turcesc pentru a înţelege numele folosite de români pentru îmbrăcăminte, mobilier, mâncăruri în secolul al XIX-lea[6]. Aroma şi tăria *vinului* la „mesele desfătacioase" îmbată, având „misiunea să abolească condiţia cotidiană a existenţei şi să îngăduie reintegrarea orgiastică şi mistică", este de părere Gilbert Durand (1977: 324-325). În acest sens, în limba română, verbul *a cinsti* (sl.) are printre multiplele sensuri şi accepţia de *a bea*, *a bea o băutură alcoolică*, *a bea în onoarea cuiva* (DELR 1975: *s.v.*), *a trata*, *a ospăta* (cu băutură), *cinstire* (tratare, ospătare) (DUILR 2010: *s.v.*). Neculce (1963: 216) scrie: „Şi-l cinstie bezaide că poate fi be şi vin".

Festinurile, *banchetele* din secolul XX şi din contemporaneitate aveau loc – şi au loc – la restaurant. Se organizează „*evenimente*" de către persoane specializate în acest domeniu, iar aceste petreceri păstrează structura tradiţională a *zaiafeturilor* din trecut: *mâncare*, *muzică*, *dans*, *băuturi*, *jocuri de artificii*, *clovni*, *animatoare* etc. Schimbările se observă în vocabularul cât mai neologic, cât mai puţin românesc, al acestor manifestări. Petrecăreţii „*socializează*", *se distrează*, *se simt bine* într-o atmosferă *funny*, „*se sparg în figuri de dans*"[7], au meniuri încărcate de mâncăruri franţuzeşti, italieneşti, englezeşti, venite cu numele lor. *Party*, *petrecere*, *banchet*, *sindrofie*, *dineu*, *cocktail* sau *bairam* sunt termenii cu cea mai mare circulaţie în limba română actuală când ne referim la *jocul* omului contemporan în zilele de

[6] N. Iorga (1915: 334-335) scrie referitor la „orientalizarea" societăţii româneşti la sfârşitul secolului al XVIII-lea şi în secolul al XIX-lea: „E evident că această societate se orientalizează, se turceşte în mode, mobilier etc. [...] trebuie un dicţionar turcesc amănunţit pentru a înţelege numele stofelor, al pieselor de îmbrăcăminte etc.".

[7] www.versuri.ro/versurivoltaj.

BDD-A8071 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:26 UTC)

sărbătoare, în căutarea plăcerii şi a clipei trăite cu bucurie[8], „un om care găseşte lumina zâmbetului şi îndemnul cântecului la hotarul magic dinspre copil" (Teodoreanu 1957: 130-131).

În concluzie, din multitudinea de faţete ale jocului românilor, am ales doar câteva aspecte care în plan lexical au avut repercusiuni interesante ce pot trezi interesul cititorului. Într-o ţară în care avem „*un preşedinte jucător*", jocurile politice din spatele uşilor închise pot fi, pentru unii, mai interesante. La fel, jocurile sportive captează atenţia a milioane şi milioane de oameni dornici să vadă *jucătorii galactici*, *extragalactici* etc. Aceste jocuri pot fi un punct de plecare pentru o altă lucrare. Ne-a atras mai mult, aşa cum spunea Huizinga, *jocul artelor*, pictura, muzica, dansul, cea de-a şaptea artă, care ar constitui o temă generoasă pentru istoria limbii române. Oricum, în lucrarea aceasta s-a încercat prefigurarea şi prezentarea unei terminologii care defineşte o stare de spirit, în epoci diferite, şi care dovedeşte că, în esenţă, *homo ludens* şi-a schimbat mai ales *cuvintele* şi mai puţin obiceiurile.

Bibliografie

Barbu 1981: Eugen Barbu, *Săptămâna nebunilor*, Bucureşti, Editura Albatros.

Burada 1974: T.T. Burada, *Opere*, vol. I, Bucureşti, Editura muzicală.

Caillois 1975: Roger Caillois, *Eseuri despre imaginaţie*, traducere de Viorel Grecu, Bucureşti, Editura Univers.

Cantemir 1978: Dimitrie Cantemir, *Istoria Ieroglifică*, vol. I, Bucureşti, Editura Minerva.

Cantemir 1981: Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Bucureşti, Editura Minerva.

Ciubotaru 2005: Silvia Ciobotaru, *Folclor medical din Moldova*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza".

DELR 1975: *Dicţionarul Explicativ al Limbii Române*, Bucureşti, Editura Academiei.

DUILR 2010: *Dicţionarul universal ilustrat al limbii române*, Bucureşti, Editura Litera.

Durand 1977: Gilbert Durand, *Structurile antropologice ale imaginarului*, traducere de Marcel Aderca, prefaţă şi postfaţă de Radu Toma, Bucureşti, Editura Univers.

Eliade 1991: Mircea Eliade, *Drumul spre centru*, Bucureşti, Editura Univers.

Eminescu 1970: *Mihai Eminescu despre cultură şi artă*, Iaşi, Editura Junimea.

Eminescu 1982: Mihai Eminescu, *Opere*, vol. VI, Bucureşti, Editura Minerva.

Estrada, 1966: Ezequiel Martínez Estrada, *Radiografia pampei*, vol. II, traducere de Andrei Ionescu şi Esdra Alhasid, Bucureşti, Editura Minerva.

Filimon 1970: Nicolae Filimon, *Ciocoii vechi şi noi*, Bucureşti, Editura Tineretului.

Filimon 1978: Nicolae Filimon, *Opere*, vol. II, Bucureşti, Editura Minerva.

Ghica 1967: Ion Ghica, *Din vremea lui Caragea*, în *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Bucureşti, Editura pentru Literatură.

Huizinga 1977: Johan Huizinga, *Homo ludens*, traducere de H.R. Radian, prefaţă de Gabriel Liiceanu, Bucureşti, Editura Univers.

Iorga 1915: Nicolae Iorga, *Istoria comerţului românesc*, Vălenii de Munte, Tipografia Neamul Românesc.

Iorga 1992: Nicolae Iorga, *Istoria românilor în chipuri şi icoane*, Bucureşti, Editura Humanitas.

[8] „A face din viaţa şi cunoaşterea ta o permanentă *bucurie* în pofida tuturor mizeriilor şi întunecimilor şi păcatelor şi neputinţelor şi deznădejdilor, iată o datorie cu adevărat viabilă, o datorie a omului şi a omeniei din tine" (Eliade 1991: 31).

BDD-A8071 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:26 UTC)

Învăţăturile 1970: *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*, Bucureşti, Editura Minerva.
Kogălniceanu 1967: Mihail Kogălniceanu, *Scrieri*, Bucureşti, Editura Tineretului.
Mihăilescu 2003: Dan C. Mihăilescu, *Bucureşti. Carte de bucăţi*, Bucureşti, Editura Fundaţia PRO.
Neculce 1963: Ion Neculce, *Letopiseţul Ţării Moldovei*, Bucureşti, Editura pentru Literatură.
Noica 1987: Constantin Noica, *Cuvânt înainte despre rostirea românească*, Bucureşti, Editura Eminescu.
Sala 2006: Marius Sala, *Aventurile unor cuvinte româneşti*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.
Sperantia 1914: Th. Sperantia, *Mioriţa şi Căluşarii. Urme de la daci şi alte studii de folklor*, Bucureşti, Sfetea.
Teodoreanu 1957: Ionel Teodoreanu, *Cartea umbrelor*, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă.

The Ludic Spirit in the Romanian Culture: from Revelry to Party

Whether we look at the game ("*joc*") the way Huizinga sees it, as an "intermezzo of the everyday life" or as "a way of wasting time", according to Aristotle's conception, the game – in the broad sense of the term, represents a matter or culture, a cultural treasure. The image of a nation's culture is formed from different segments through remembering, both the distant ages and the careful analysis of the life-facts of today. In this context, the way Romanians in the 16th-18th centuries desired to spend enjoyable time and taste revelries (in order to get out from the ordinary, with Turkish music, habits and costumes of Eastern influence), the way in which, the decor, clothes, and the Frenchified young men era changed, trying other indoor games at "soirele", are data worthy for the linguist. It is also an occasion to record a special lexicon that enables assertions aiming the anthropology and, in particular, the linguistic anthropology. The significant changes in the today's Romanian world, both the ones in economics, politics, social and especially the ones in the collective mind, have led to different attitude towards the game. Huizinga's fear, according to whom "when the culture advances, the ludic element passes on the last level", seems pessimistic. The contemporaries' hunger for games contradicts this assertion. Thus, our comments, researching the diachrony of the ludic spirit in the Romanian people, are pursuing the inventory and analysis of terms that circumscribe to this semantic sphere.

BDD-A8071 © 2014 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:26 UTC)